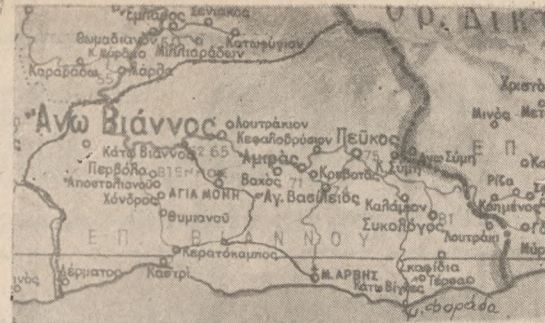

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
14 Σεπτεμβρίου 1980
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Αριθμός φύλλου 49
Ηράκλειον 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΟΧΙ ΑΛΛΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ ΠΕΝΗΝΤΑ ΕΝ-
ΝΕΑ (359) άνθρωποι έπαψαν
νά υπάρχουν στην επαρχία μας
μέσα σε λίγες ώρες στις 14 Σε-
πτεμβρίου 1943.

ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΕΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ
(500.000) ψυχές χάθηκαν σ' όλη
τήν Ελλάδα στα τέσσερα χρόνια
της Γερμανο-Ιταλικής Κατοχής.

ΕΞΗΝΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ
(60.000.000) άνθρωποι υπάρ-
ξεις σ' όλη την Ευρώπη σκοτώ-
θηκαν στα πολεμικά μέτωπα και
από τα εκτελεστικά αποσπάσμα-
τα ή πέθαναν από τις κακουχίες
στά φασιστικά στρατόπεδα,
στά τέσσερα χρόνια του Β' Πα-
γκόσμιου πολέμου.

Οι κάτοικοι της επαρχίας
Βιάννου, και μαζί μας πολλοί
άλλοι, τιμούμε σήμερα τη μνή-
μη των δικών μας νεκρών και ό-
λων των άλλων που θυσιάστη-
καν για τη λευτεριά, την εθνική
μας ανεξαρτησία και την ανθρω-
πινή αξιοπρέπεια.

Η 14η Σεπτεμβρίου για μας,
αντίστοιχη μέρα για άλλα μέρη,
είναι μέρα περισυλλογής, μέρα
θλιβερών αναμνήσεων, μά και μέ-
ρα διδαγμάτων και υπόμνησης
μεγάλου χρέους.

Έχουμε χρέος να δημιουργή-
σουμε τέτοιες προϋποθέσεις,
πού να μην οδηγηθεί η ανθρωπι-
ότητα σ' έναν τρίτο παγκόσμιο
πόλεμο. Γιατί ο πόλεμος αυτός
θά 'ναι πιο φονικός, πιο κατα-
στρεπτικός. Με τη χρήση των
ολοκληρωτικών καταστροφών και
θα μετατρέψει τη γη σ' ένα απέ-
ραντο νεκροταφείο.

Χρέος μας ακόμα είναι να ε-
ξαλείψουμε τις προϋποθέσεις
και για περιορισμένους τοπικούς
πολέμους, που κι αυτοί οδηγούν
στά ίδια αποτελέσματα, στην ο-
μαδική εξόντωση ανθρώπινων υ-
πάρξεων και σε άλλες συμφορές.

Εμείς οι Βιαννίτες, που ύστερ'
από τριάντα εφτά χρόνια ζούμε
ακόμη τις βαριές συνέπειες του

πολέμου, έχουμε τό πρόσθετο
χρέος να γαλουχήσουμε τη νέα
γενιά με τ' ιδανικά για τ' οποία
θυσιάστηκαν οι πρόγονοί της.

Οι μαυροφορμεμένες χήρες, οι
εκατοντάδες νέοι που μεγάλωσαν
χωρίς την πατρική φροντίδα και
στοργή, τό μνημείο των ηρώων
στό μέσο της επαρχίας, άς μή
φεύγουν ποτέ από τη σκέψη μας.

Τό Ηρώο, ο ιερός χώρος, ο
καταξιωμένος από εκατοντάδες
ψυχές συνεπαρχιωτών μας, άς
γίνει τόπος προσευχής, τόπος
προσκυνημάτων. Τό Ηρώο δέν
είναι άψυχο. Πίσω από τό μάρ-
μαρό του στέκονται εκατοντά-
δες μορφές, όλων των ηλικιών,

παιδιά, νέοι, γέροι, γυναίκες, ο-
λοζώντανες και μιλάνε στην ψυ-
χή αυτών που τό πλησιάζουν.

Στέκονται ολοζώντανες μορ-
φές, που διηγούνται ιστορίες,
γεγονότα, δίνουν συμβουλές κι
οδηγίες πού δέν πρόλαβαν να
δώσουν όταν ζούσαν.

Δίνουν και προσταγές:
— Μήν ξεχνάτε τη θυσία μας.
Αυτή σας χάρισε τη λευτεριά.
— Μήν ξεχνάτε τη θυσία μας.
Είνα η μεγάλη σας κληρονομιά.

Στόν ιερό αυτό χώρο, πού
τόν τελευταίο καιρό βέβηλα χέ-
ρα τόν μόλυβαν μ' άπρεπα
λόγια, όλοι οι Βιαννίτες άς δώ-
σουμε όρκο, στη φετινή επέ-

τειο του Πανεπαρχιακού Μνη-
μοσύνου, πώς θά δουλέψουμε,
καθένας με τό δικό του τρόπο,
καθένας με τό λιθαράκι πού θά
φροντίσει να τοποθετηθεί, για
νά γίνει:

Χώρος ιερής μυσταγωγίας
Χώρος για την κατάθεση
λουλουδιών και στεφανιών.

Χώρος, απ' όπου θ' αντλού-
με θάρρος για τη ζωή. Θάρρος
για τόν αγώνα ματαίωσης κάθε
πολέμου και για μία διαρκή ει-
ρήνη:

- Όχι άλλο αίμα
- Όχι άλλες χήρες κι ορφανά
- Όχι άλλα δάκρυα
- Όχι άλλοι νεκροί.

ΜΠΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟ ΧΡΟΝΟ

Όταν πριν από πέντε χρό-
νια παίρναμε την απόφαση να
εκδώσουμε τη μικρή αυτή έφη-
μερίδα, όμολογούμε πως είχα-
με όρισμένους ένδοξισμούς για
τό άν θά μπορούσαμε να την
κρατήσουμε για πολύν καιρό και,
προπάντων, όπως τη φανταστή-
καμε: μία έκδοση πού θά άπο-
τελούσε τό συνδετικό κρίκο ανά-
μεσα στους συνεπαρχιώτες μας
όπουδήποτε κι άν βρίσκονται κι
όποιαδήποτε κι άν είναι ή πολι-
τική τους τοποθέτηση πού θά
τους έκανε να νιώσουν περισσό-
τερο την άξια και την όμορφια
του τόπου μας και να συνειδη-
τοποιήσουν τό χρέος τους άπέν-
αντι του πού θά δυνάμωνα
την αγάπη και τό ενδιαφέρον
τους για τη μικρή μας επαρχία,

ώστε να βοηθήσουν στο άνέβα-
σμα της σ' όλους τούς τομείς·
μιά έφημερίδα πού θά γινόταν
ή φωνή της επαρχίας μας, θά
πρόδραζε τ' διάφορα προβλή-
ματά της και θ' αγωνιζόταν για
την προώθηση και τη λύση
τους.

Θελήσαμε ακόμα ή έφημερίδα
αυτή να βοηθήσει στη συγκέν-
τρωση και καταγραφή του ή-
στορικού, λαογραφικού και άλ-
λου πολιτιστικού ύλικού πού δια-
θέτει πλούσια ή περιοχή μας,
ώστε να άποτελέσει μία σημα-
ντική μελλοντική πηγή για ό-
ποιον θά καταπιαστεί με την ή-
στορία και την πολιτιστική δη-
μιουργία της επαρχίας μας.

Μπαίνοντας τώρα, με τό φύλ-
λο αυτό, στόν πέμπτο χρόνο

της έφημερίδας μας, της έφη-
μερίδας της επαρχίας Βιάννου,
μπορούμε να πούμε πως πετύ-
χαμε, σε μεγάλο βαθμό, όλους
τούς στόχους πού θέσαμε άπό
τό πρώτο φύλλο της.

Σήμερα τ' ά «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ
ΝΕΑ» κυκλοφορούν όχι μόνο
στό χώρο της επαρχίας μας άλ-
λά και σε όλες τις ελληνικές
περιοχές κι' ακόμα σε πολλές
πόλεις της Ευρώπης, της Άμε-
ρικής, της Αυστραλίας κ.ά. ό-
που βρίσκονται Βιαννίτες ή φι-
λοι της επαρχίας Βιάννου. Κι ό
άριθμός των άναγνωστών μας ό-
λο και μεγαλώνει, καθώς κάθε
τόσο και κάποιος μαθαίνει για
την έφημερίδα μας. Έτσι τ' ά
Β.Ν. μπόρεσαν να γίνουν τό με-
σο συνδέσεως και επικοινωνίας
μεταξύ των Βιαννιτών σε όλο
τόν κόσμο κι αυτό είναι, νομί-
ζουμε, μία πολ' μεγάλη έπιτυχία
μας.

Επίσης άπό τις στήλες της
έφημερίδας μας άναπτύχθηκαν,
τονίστηκαν και προβλήθηκαν τ' ά
περισσότερα προβλήματα της έ-
παρχίας και σε πολλά δόθηκε
λύση, όπως φαίνεται άπό τ' ά
σχετικά σημειώματά μας, τις
άπαντήσεις των Άρχων κ.ά. Δέν
πρέπει βέβαια να νομίσει κανείς
πως μόνο με τη δική μας προ-
σπάθεια μπορούν να λυθούν ό-

λα τ' ά προβλήματα. Έμεις ύ-
ποδεικνύουμε, τονίζουμε, διαφα-
νίζουμε, προσπαθούμε να κινητο-
ποιήσουμε τούς συνεπαρχιώτες
μας και να ενεργοποιήσουμε τις
δυνάμεις πού διαθέτουν, μά
πού βρίσκονται συχνά σε ά-
δράνεια. Η φωνή μας λοιπόν,
με τη συμπαράσταση και τη
δράση των συνεπαρχιωτών μας,
γίνεται αξιόλογο μέσο για την
προώθηση και επίλυση των θε-
μάτων πού άπασχολούν την έ-
παρχία.

Ακόμα πρέπει να τονιστεί, ό
πως μας έχουν γράψει ή μας έ-
χουν πει πολλοί συνεπαρχιώτες,
ή μεγάλη συμβολή των Β.Ν. σε
πολλές αξιόλογες έκδηλώσεις
της επαρχίας μας (τέλεση πα-
νεπαρχιακού μνημοσύνου, πολι-
τιστικές έκδηλώσεις, έκθεση ά-
γροτικών προϊόντων κ.ά.) κα
θώς και ή δημοσίευση μεγάλου
άριθμού άρθρων και μελετών
για τούς αρχαιολογικούς θη-
σαυρούς της επαρχίας, την ή-
στορία και τη λαογραφία της
(και μάλιστα της περιοχής Χόν-
δρου).

Άπό τις στήλες των Β.Ν. πα-
ρουσιάστηκαν επίσης αξιόλογα
λογοτεχνικά κείμενα Βιαννιτών
και άλλα σημαντικά δημοσιεύ-
ματα. Θά πρέπει επίσης να ά-
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Οι στήλες αυτές έχουν ανα-
φερθεί πολλές φορές μέχρι σή-
μερα στις Τεχνικές Υπηρεσίες
της Νομαρχίας Ηρακλείου. Δια-
τύπωσαν παράπονα συνεπαρ-
χιωτών, διαμαρτυρίες, αιτήμα-
τα, υποδείξεις και άλλα.

Αναφέρονται και σήμερα για
νά μεταφέρουν την ικανοποίηση
της κοινής γνώμης για τό έργο
πού γίνεται αυτές τις μέρες στο
δρόμο Αρκαλοχωρίου προς
Βιάννο. Πρόκειται για τη διά-
νοξη τών χαντακιών των δρό-
μων. Έργο πού όπως τ' ά Β.Ν.
σε παλαιότερο σημείωμά τους

αναφέρθηκαν, θά συντελέσει ά-
ποτελεσματικά στη μείωση των
κινδύνων για την καταστροφή
του καταστρώματος των δρό-
μων. Έργο πού δείχνει νοικοκυ-
ρυστή, σωστή και οικονομική
συντήρηση του οδικού δικτύ-
ου.

Θέλομε μονάχα να πιστεύο-
με πως τό ξεκίνημα αυτό θά ο-
λοκληρωθεί σ' όλο τό μήκος του
δρόμου και ιδιαίτερα στα ση-
μαία πού γίνεται διάβρωση του
εδάφους με αποτέλεσμα να κό-
βεται ο δρόμος (Παναγιά, Χα-
ρακόβρυση, Κάτω Βιάννος).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΜΕΝΕΛΛΟΥ ΞΥΛΟΥΡΗ

Ύστερ' άπό την ουσιαστική
απουσία του επίσημου κράτους
από τό περυσινό μνημόσυνο, ο
βουλευτής Ηρακλείου κ. Μεν.
Ξυλούρης κατάθεσε στη Βουλή
για δεύτερη φορά στις 30-6-80
Ερώτηση και ζητούσε να καθιε-

ρωθεί με Προεδρικό Δάταγμα
ώς εθνική επέτειος ή 14 Σεπτεμ-
βρίου και να τελεστεί επίσημο
μνημόσυνο άπό τό Κράτος στόν
τόπο της θυσίας.

Σ' αυτήν πήρε την ακόλουθη
απάντηση:

ΑΣΧΗΜΙΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ

Η πλήρης εγκατάλειψη του
χώρου του Ηρώου, ή έλλειψη υ-
πεύθυνου παράγοντα με προ-
γραμματισμένη και υπεύθυνη επί-
βλεψη, συντήρηση και εποπτεία
του χώρου του Ηρώου, δημι-
ούργησαν τις προϋποθέσεις για
νά παρουσιαστούν αρκετές ασχή-
μιες στο χώρο του Ηρώου, με
την αναγραφή ακατονόμαστων
φράσεων στο στήθαιο μά και
στη στήλη του Ηρώου.

Η κατάσταση αυτή, πού δέν
είναι καθόλου τιμητική για την
επαρχία μας και προσβάλλει τη
μνήμη των νεκρών μας, έδωσε
αφορμή να γραφτούν πολλά
δυσμενή σχόλια σε αθηναϊκές
και ηρακλειώτικες εφημερίδες.
Νά τί γράφει σχετικά στην
Πατρίδα στις 23 Αυγούστου ο
φίλος της επαρχίας μας κ. Κ.
Φραγκούλης.

ΑΘΛΙΩΝ ΕΡΓΑ
ΑΕΙΟΠΙΣΤΟΣ άναγνώστης μου

τηλεφωνεί τ' άξής περίπου:
«Έκαμα με την εύκαιρία της
τρίημερης άργίας της Παναγίας
μή δόλτα στην Άνατολική Κρή
τη και στο γυρισμό, πέρασα να
δώ και τη Βιάννο. Μ' άρέσει
και σαν τοπογραφία και σαν
ιστορία. Σταμάτησα για προ-
σκύνημα στο 'Ηρώο πού έστη-
σαν οι Βιαννίτες για να διαλα-
λεί πως ό τιμνος των Σπαρτια-
τών στις Θερμοπύλες τη θυσία
της Έπαρχίας και τ' όλοκάυτα
μας στο βωρό της Λευτεριάς. Κι
έκεί πού πήγαινα ν' άποθέσω
τό σεβασμό μου, έμεινα ένεός
μέ ότι διάβασα στο μάρμαρο
του μνημείου.

ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ πως έγραφε, συ-
νχιζεί ο συνομιλητής μου; Ά-
κουσον, άκουσον: Κάτω άπό τ' ά
όνόματα των έκτελεσθέντων δυό
λέξεις άπιστευτής χλεύης: «Η
ρωες της μαλακίας! Και παρα-
κάτω: «Άν θέλεις φρέσκο αυγό

πρέπει να πιάσεις γκόμενα την
δριθσο! Δέν πιστευα στα ίατία
μου, ήταν τόσο φριχτά όσα έ
βλεπα, πού δέν ήξερα να βρω
τόπο να φύγω...

ΠΗΓΑ στο μνημείο με τόσο ιε-
ρό δέος πού πρόσεχα να πατώ
έλαφρά τό αίματοβαμμένο χώ-
μα, για να μην άκούσω τη φωνή
πύ άκουσε ο Μωυσής στο
Σινά καθώς πλησίασε τό χώρο
της φλεγόμενης και μη καιομέ-
νης βάτου: «Λύσον τό υπόδημά
σου. Η γη αυτή άγία έστι». Και ή
βρέθηκα ένώπιος όχτεού, πού μ'
έκαμε να ντρέπομαι πού τόλμη-
σε χέρι χωρίς να κοπεί να γρά-
ψει τέτοια θρησινά...

ΕΜΕΙΝΑ κατάπληκτος κι έγώ
άπ' όσα μου έλεγε ο φίλος μου
και τό μόνο πού τόν ρώτησα
είναι άν πήρε φωτογραφία
του άισχους για να τη δημοσι-
εύσω να τη δούν και άλλοι και
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

Άπαντώντας στην 34 άπό
30-6-1980 έρώτηση του Βου-
λευτή κ. Μ. Ξυλούρη άναφορικά
με την καθιέρωση τελέσεως μη-
μοσύνου στην Κοινότητα Άμυρά
την 14ην Σεπτεμβρίου έκάστου
έτους, εις μνήμη των θυμάτων
της όμαδικής σφαγής 1280 κα-
τοίκων της επαρχίας Βιάννου ά-
πό τούς Γερμανούς κατακτητές
στις 14-9-1943, σάς πληρο-
φορούμε ότι προς τό σκοπό ά-
ποτίσεως φόρου τιμής στα θύ-
ματα των στρατευμάτων κατο-
χής τελούνται κατ' έτος στις
πρωτεύουσες των νομών, μερι-
μνη των Νομαρχών, μνημόσυνα
την τελευταία Κυριακή του μη-
νός Άπριλίου.

Η καθιέρωση των μνημοσύ-
νων αυτών έγινε με τό άπό 23
-12-1953 Β. Διάταγμα (φ.
4)8-1-1954) με τό όποιο
παροραχθηκε εύχέρεια τελέσε-
ως μνημοσύνων εις μνήμη των
θυμάτων όμαδικών σφαγών ή
καταστροφών και σ' άλλους
πλήν των πρωτεύουσων των νο-
μών τόπους με έγκριση του οί-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

Τά χωριά της Έπαρχίας Βιάννου 4. ΒΑΧΟΣ

Του κ. Γιάννη Νεραντζάκη
Διευθ. Δημ. Σχολ. Άνω Βιάννου

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
Ό Βαχός είναι ένα όμορφο
χωριό της επαρχίας μας. Βρί-
σκεται σε άπόσταση 70 περί-
που χιλ. άπό τό Ηράκλειο, 5
χιλιόμε, μετά τη Βιάννον, κάτω
άπό τόν ασφαλτοστρωμένο
δρόμο πού οδηγεί στ' Άμυρά
κι άπό εκεί στην Έραπέτρα.
Τό όνομά του τό πήρε άπό
τόν άρχαίο θεό του κρασιού
Βάχος, γιατί όπως λένε οι
πιο παλιοί του χωριού είχε άμ-
πέλια καλά και έβγαζε καλό
κρασί. Άλλοι πάλι λένε ότι
στην τοποθεσία «Μάχος», κοντά
στόν Κάτω Άι — Νικόλα, έ-
γινε μεγάλη μάχη με Άγαρη-
νούς, κι άρχηγός των Έλλη-
νων ήταν ο Βαχός, και άπ'
αυτόν πήρε τό όνομα τό χω-
ριό. Χωριό με τό όνομα Βαχός
ύπάρχει και στην Πελοπόννη-
σο. Ό Βαχός δέν αναφέρεται
στις ένετικές άπογραφές (Κα-
στοφυλάκας), μολοντί υπήρ-
χε, άφού αναφέρεται στην τουρ-
κική άπογραφή του 1671 με
φόρο 11 χαράτσια. Την εποχή
των Ένετών και άρχαιότερα ή-
ταν κτισμένους ΒΔ του σημερι-
νού, γύρω άπό την εκκλησία
του Άγίου Μάρκου — Άγίου
Γεωργίου. Η εκκλησία αυτή,
είναι ή πιο παλιά, κτισμένη
πολύ πριν άπό την Ένετοκρα-

τία. Ήταν εικονογραφημένη,
άλλά πριν άπό 60 χρόνια με ά
σβέστη έκρυψαν τις άγιογραφί-
ες. Ύπάρχει ό θρόνος ότι οι
Τούρκοι ήθελαν να χαλάσουν
την εκκλησία. Ένας Βαχουδι-
ανός, ήθελε να περισώσει ό,τι
μπορούσε άπό την καταστρο-
φή κι ήταμε μέσα στην εκκλη-
σία, όταν μπήκαν οι Τούρκοι,
κρυμμένος πίσω άπό τη μεγα-
λη εικόνα του Άγίου Μάρκου.
Ένας Τούρκος πού τόν είδε,
τόν πυροδόλησε, αλλά ή σφαι-
ρα του όπλου του έξοστρακι-
στηκε πάνω στην εικόνα και
σκότωσε άλλο Τούρκο. Οι
Τούρκοι φοβήθηκαν και λένε:

— Μπε τούτος ό Άγιος ετ-
ναι μεγάλος και θαυματουργός
και έφυγαν φοβισμένοι, χωρίς
να χαλάσουν την εκκλησία.

Θρόνος παλιός λέει για την
καμπάνα της εκκλησίας, πού
ήτανε μαλαματένια, ρωσικής
κατασκευής, πού την έκρυψαν
πίο πέρα στα χαράκια. Κα-
νείς δέν ξέρει πού και οι πιο
παλιοί μου είπαν πως άμα φυ-
σά δυνατός βοράς, άκούεται
και χτυπά μέσα στο χάλαβρο.

Άλλος θρόνος λέει πως μέ-
σα στη στέρνα πού 'ναι κοντά
στόν Άγιο Μάρκο, μία νύκτα
είδανε τό φεγγάρι.

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 3

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Γιατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδικοείο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Γεώργιος — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Γιάννης Κονσολάκης — Άμρα	31449

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ:

Γιώτα Αδαμ. Αθουσακή γέννησε αγόρι.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΟ ΒΑΧΟ:

Βασιλεία Εμμ. Βαρδάκη και Γιάννης Γ. Παπαμαθαϊάκης και Γωγώ Κωνσταντοπούλου

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:

Γιάννης Θ. Καρτσάκης και Ροδούλα Ν. Μπιτσάκη

Δημήτρης Ν. Παπαδημητράκης και Σούλα Λιλέ.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Κώστας Γ. Σπανάκης και Μαρία Ροδιτάκη.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Στέλιος Εμμ. Σηφάκης και Μέλπω Δουλιγέρη

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Εμμανουήλ Ν. Βαρδής και Ρούλα Βαρβέρη

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Γιώργος Σύρου, σύζυγος Φωφώς Καργιολάκη

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:

Μαρία Χ. Εμμ. Παπαδημητράκη Εμμανουήλ Περτσουλή

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΕΡΤΣΟΥΛΗΣ

Πέθανε στις 29 Αυγούστου στην Άνω Βιάννο σε ηλικία 82 χρόνων και την κηδεία του παρακολούθησε σύσσωμη η κοινότητα της κομμούνης. Πολέμησε χρόνια στη Μικρά Ασία, πιάστηκε αιχμάλωτος, βασανίστηκε, αλλά επέζησε και συνέχισε το πατριωτικό του έργο στην Κατοχή με την Έθνηκή Αντίσταση. Ως οι κογενειάρχης με την εκλεκτή σύζυγό του από το γένος κ. Τζαμουζάκη, απέκτησαν τρεις θανάσιμες κόρες άπεραντης σεμνότητας και καλοσύνης και με ανώτερο ήθικ και πνευματικό περιεχόμενο, που με τους συζύγους των σε ανώτερες κρατικές θέσεις και τα παιδιά τους σε Πανεπιστημιακές Σχολές, αποτελούν παράδειγμα για τον τόπο μας. Ως επαγγελματίας, (καφεσιτάτορας) ήταν πασίγνωστος σε όληκληρη την επαρχία για την εύσυνεδησία του και το ιδιότυπο χιούμορ του, που θα μείνει αξέχαστο σε όλους

που τον γνώρισαν. Ο Μανώλης Περτσουλής ήταν από τις φυσιογνωμίες της επαρχίας μας, που οι Βιαννίτες θα θυμούνται πάντα.

ΜΑΡΙΑ ΕΜΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗ

Πέθανε ξαφνικά σε ηλικία 77 ετών από καρδιακή προσβολή η Μαρία Έμμ. Παπαδημητράκη από την πατριωτική γενιά των Νερατζήδων με αδελφούς τόν Πέτρο, Μανώλη, Άγαμέμνονα, που όλοι τους διακρίθηκαν ως θαρραλέοι πολέμιστες σε όλους τους πολέμους και στην Ένοπλη Αντίσταση, κατά την Κατοχή... Άπ' αυτούς ο Μανώλης ή «καπαρδός» κατά τη Μάχη της Κρήτης στην Πηγή Ρεθύμνης σκότωσε ανώτερο Γερμανό αξιωματικό άλεξιπρωτιστή, αλλά μετά τρεις μέρες σκοτώθηκε κι αυτός στα Σπήλια Ηρακλείου από Γερμανούς άλεξιπρωτιστές. Η ίδια ή αξέχαστη Μαρία ήταν δυ

ΛΑΪΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

Επιμέλεια Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

(Συνεχίζουμε τη δημοσίευση λαϊκών παροιμιών και γνωμών, με την πρόθεση να αποτελέσει κίνητρο για τη συγκέντρωση και καταγραφή από τους αναγνώστες μας του πλούσιου και αξιόλογου αυτού υλικού του λαϊκού μας πολιτισμού και ειδικά τους στο χώρο της επαρχίας μας. Άπό τους αναγνώστες και γενικότερα τους συνεπαρχιώτες μας περιμένουμε πιο μεγάλη ανταπόκριση, προθυμία και βοήθεια. Μή μας αφήσετε μόνους. Βοηθήστε μας να παρουσιάσουμε με πληρέστερη την εικόνα και την ψυχή της επαρχίας μας).

1. Όσο είσαι, τόσο φαίνου και λιγάκι παρακάτω.

Συμβουλεύει τον άνθρωπο να παρουσιάζεται με την πραγματική του αξία και όχι όπως κάποιον πολλές μετρίτητες, που προσπαθούν με διάφορους τρόπους να επιδεικνύονται, να παριστάνουν τους ήκονους, τους ξυπνούς κλπ. ενώ στην πραγματικότητα είναι κούφιοι και άσήμαντοι. Το δεύτερο μέρος («και λιγάκι παρακάτω») αναφέρεται στη μεγάλη και δύσκολη — ιδιαίτερα σήμερα — άρετή της ταπεινοφροσύνης.

2. Βγές στη γειτονιά, σουρέψου και στο σπίτι σου πορέψου.

Λέγεται στην περίπτωση που ψάχνει κανείς για κάτι που χρειάζεται και συμβουλεύει να προσπαθήσει να τακτοποιήσει το ζήτημα, αν μπορεί, με τα δικά του μέσα παρά να καταφεύγει στους άλλους. Έδώ διαφαίνεται επίσης ο έγωισμός και η υπερηφάνεια με την καλή τους έννοια, το φιλότιμο κλπ.

3. Μικρό μικρό τ' αλώνι σου και να 'ναι όλο δικό σου.

Καλύτερα δηλ. να έχεις λιγοτερα αλλά ξεκάθαρα δικά σου,

παρά πολλά και μπερδεμένα.

Η άφορμή για τη διατύπωση της γνώμης αυτής θα δόθηκε από περιπτώσεις κοινών επιχειρήσεων (καλλιεργειών, μαγαζιών κ.ά.) που κάποιους από τους συνεταίρους φάνηκε ιδιοτελής, καταχραστής, δόλιος κττ.

4. Λίγο πράμα και πολλή αγάπη.

Μάς θυμίζει το όμηρικό «δός τις όλίγη τε φίλη τε». Και η πιο μικρή προσφορά ή βοήθεια ή και το πιο μικρό δώρο σε κάποιο συνάνθρωπό μας άποκτά μεγάλη αξία και σημασία, όταν γίνεται με την καρδιά μας, από άληθινή αγάπη κι όχι για την τήρηση των τύπων (πρβ. τον όβολο της χήρας).

Σχετική — άχι βέβαια με την ίδια άκριβώς σημασία — είναι και η παροιμία «Μέ τα χείλη που 'χω σε φίλω».

5. Όντε δωή ή πόρτα σου, όζω νερό μη χύνεις.

Πρώτα δηλ. να ήκανοποιήσεις τις άνάγκες του δικού σου σπιτιού κι ύστερα να κοιτάξεις και τα άλλα τά μή οικογενειακά.

Σημ. Πρέπει να έχουμε υπόψη πως οι παροιμίες δεν έχουν τη γενική ισχύ και το κύρος των γνωμών. Γιατί οι παροιμίες διατυπώθηκαν με άφορμή κάποιες ή κάποιες συγκεκριμένες περιπτώσεις. Γι' αυτό άκριβώς όρισμένες παροιμίες εκφράζουν το αντίθετο με άλλες, όπως π.χ. οι παροιμίες: «Η καλή νοικοκυρά με το κουτάλι κλώθει» και «τά σύνεργα κάνουν το μάστορα».

Η πρώτη τουίζει πως η τελειότητα του έργου εξαρτάται από την επιτηδειότητα του τεχνίτη και η δεύτερη από τα εργαλεία και τα μέσα γενικότερα που διαθέτει.

Κ. Γ. Σ.

Η ΣΥΜΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1943

(Άπό τον κ. Αλέκο Σπάρτη, κάτοικο Αγίου Βασιλείου, πήραμε ένα μακρό στιχούργημα, που αναφέρεται στους νεκρούς και την καταστροφή γενικότερα της επαρχίας μας στις 14 Σεπτεμβρίου 1943. Άπό αυτό δημοσιεύουμε τους παρακάτω στίχους με επιλογή δική μας, γιατί δεν μπορεί από έλλειψη χώρου να δημοσιευτεί ολόκληρο).

πτεμβρίου 1943. Άπό αυτό δημοσιεύουμε τους παρακάτω στίχους με επιλογή δική μας, γιατί δεν μπορεί από έλλειψη χώρου να δημοσιευτεί ολόκληρο).

Σήμερα μαύρος ούρανος με πνιγερό άέρα, σήμερα θλίψη κι όδυμος και άποφράδα μέρα.

Παντού βασίλευε χαρά, ειρήνη κι ήσυχία, μά άπ' άκρη σ' άκρη ή Βιάννο μας, όλη ή επαρχία αίμοραγούσε από σφαγές κι άγριες έκτελέσεις κι ή μέρα νύχτα έγινε άπ' τις καταπίσεις.

Άπό την Άγια Τράπεζα, μέσα άπ' την εκκλησία πήραν παπά με τ' ιερά μαζί τους συνοδεία Γέρους άρρώστους βρήκανε έπάνω στο κρεβάτι που ό πυρετός τους έψηνε κι ό πόνος τους θέριζαν κι ως φάρμακο κι ενθάρρυνση και άρωγή ύστάτη τις σφαίρες τις χαριστικές τους κάρφωσαν στην πλάτη.

Πιο πάνω από το σπίτι μου δυο άδέρφια σταματήσαν, δυο καλόνες καμαρωτές, ψηλά σαν κυπαρίσσια τους βάλλαν με τ' αυτόματα, μά οι σφαίρες δεν τους δρίσκαν. Και οι ναζι όργίστηκαν, μαύρισαν και θυμώσαν, και τους γονάτισαν μαζί και τους έμαχαίρασαν.

Χωριά, σπίτια, άνατιναξαν, φαμίλιες ξεκληρίσαν κι άπ' τους φρικτούς βασανισμούς πολλούς τρελλούς αφήσαν.

Ό ήλιος έκλαψε πικρά κι όλόκληρη ή πλάση, συθέμελα ραγίσανε κάμποι, βουνά και δάση

Είναι άνθρωπινο, ιερό τέτοια αίματοχυσία και διεθνώς παραδεκτό τέτοια ύψηλή θυσία να άναγνωρίζεται πιστά από την πολιτεία, από κάθε κυβέρνηση και κάθε έξουσία και σε κάθε έπέτειο και ένδειξη λατρείας φόρο τιμής κι ειλάβεια τή σημερινή ήμέρα όλοι να άποτιομε, λαός και πολιτεία

'Απ' ό,τι μάς γράφουν

Άξιότιμε κύριε Διευθυντά

Μέ ιδιαίτερη συγκίνηση και χαρά διάβασα στο 46ο φύλλο των Β.Ν. το δημοσίευμα του κ. Νεραντζάκη που αναφέρεται στο Χόντρο. Είναι άλήθεια, πως στο δημοσίευμα αυτό αναφέρονται πολλά στοιχεία για την ιστορία του χωριού, τα όποια πολλοί Χοντριγιανοί ίσως να άγνοούσαν μέχρι σήμερα. Έτσι κι εγώ διάβασα με ιδιαίτερο ένδιαφέρον την ιστορία του χωριού μου και όμολογώ ό τι έμαθα άρκετά νέα πράγματα.

Σ' ένα σημείο μοναχά ήθελα, αν μου τό επιτρέπετε φυσικά, να κάνω μια διευκρίνιση, που άφορά την παράδοση σχετικά με τή Μονή του Άγιού Δημητρίου. Άναφέρεται στο δημοσίευμα ότι οι μοναχοί του Άγιού Δημητρίου μετά την έκδιωξη τους από τους Τούρκους πήγαν και ίδρυσαν τή Μονή των Άπεξανών στα τέλη του 18ου αιώνα. Αυτό σύμφωνα με ιστορικές ένδειξεις είναι λαθοςμένο. Γιατί ή Μονή των Άπεξανών ιδρύθηκε κατά τή 2α Βυζαντινή περίοδο, πιθανώς μεταξύ του 10ου και 13ου

μ.Χ. αιώνα. Πάντως στις Άπεξανές ύπάρχει άκόμη και σήμερα βυζαντινή εικόνα του Άγιου Δημητρίου που λατρεύεται ιδιαίτερα στη Μονή. Η εικόνα αυτή είναι σίγουρα εκείνη που μετέφεραν εκεί οι Μοναχοί του Άγιού Δημητρίου το 18ο αιώνα, οι όποιοι έπήλδρυσαν και όχι ίδρυσαν τή Μονή Άπεξανών.

Τις παραπάνω πληροφορίες συγκεντρώσαμε σε μια έπίσκεψη μας στη Μ. Άπεξανών, που είχε σκοπό τή διερεύνηση γύρω από την παράδοση του Άγιού Δημητρίου. Έπιφυλασσόμεθα άργότερα να δημοσιεύσουμε αναλυτικά τά σχετικά μ' αυτή την παράδοση που παρουσιάζει ιδιαίτερο ένδιαφέρον.

Όσον άφορά τή διαφορά άπόψεων που αναφέρετε στο 7-διο φύλλο των Β.Ν. ότι ύπάρχει μεταξύ του κ. Θεοδοσάκη και του κ. Νεραντζάκη σχετικά με τήν όνομασία των οικισμών του Χόντρου, μπορούμε να πούμε τούτο σθηριζόμενοι πάνω σε άρκετά άξιόπιστες πληροφορίες. Η παράδοση που αναφέρει ό κ. Θεοδοσάκης άφορά τούς χρόνους τής Βενετικής κυριαρχίας στην Κρήτη κατά την όποια ό Χόντρος αναφέρεται σε μια άπογραφή του 17ου αιώνα με 275 περίπου κατοίκους. Τά όσα δέ αναφέρει ό κ. Νεραντζάκης άφορούν προφανώς τούς Προϊστορικούς χρόνους μέχρι και τούς Βυζαντινούς χρόνους.

Σας εύχαριστώ
«Ταξιδιώτης»
Ηράκλειο 12-7-1980

ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΑΚΗΣ

Ελαιοχρωματιστής
Βιαννίτες της Αθήνας, αναλαμβάνουν κάθε είδους βαψίματα δωματίων και μικροεπισκευών.
Τσάμη Καρατάσου 19
Κουκάκι τηλ. 9216626

ΜΑΧΑΙΡΟΠΙΡΟΥΝΑ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ — ΛΙΑΝΙΚΗ

ΜΙΧ. ΑΓΑΠΑΚΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΑΣ

Καρνάβια 8 Καλαμάκι τηλ. 9828059

ΒΟΥΛΗΣ 7 ΤΗΛ. 3223979

ναμικιά, τολμηρή και θαρραλέα και με τον άνδρα της είχαν άποκτήσει τήν άπόλυτη έμπιστοσύνη του άρχηγού τής πρώτης άνεγνωρισμένης έθνικής αντίστασης Κρήτης ήρωα Άλέξ. Ραυτοπούλου, και με κίνδυνο τής ζωής του επί δυο μήνες έκρυβαν ύγειονομικό, πολεμικό κι έκρηκτικό υλικό, στο μετόχι του Ραυτοπούλου στη θέση Σκινοπλάγια ή Πευκομυριά, που τό ύποδύχιο Τριτών με πλοίαρχο τόν Κοντογιάννη είχε ξεφορτώσει τό Δ)όριο 1941 στον όρμο του Τσουτσούρου.
Άς είναι άιώνια ή μνήμη τής ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ Βιάννος 24)8)1980

ΘΥΜΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

«BIANNITIKA NEA»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία
 όλων των Βιαννιτών
 Έκδοτης — Διευθυντής
 Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
 Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808
 Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
 Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
 ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
 Έβανος 83 (Στοά Μουρτζή)

Έτήσιες συνδρομές
 Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200
 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
 Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ήράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ήράκλειο
 Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ή μη δέν επι-
 στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα εκφράζουν
 τις απόψεις των συγγραφέων.

Α' έκτελέσεις 14ης Σεπτεμβρίου 1943

Δημοσιεύουμε συγκεντρωτική κατάσταση εκείνων που σκοτώθηκαν από τους Γερμανούς στην επαρχία Βιάννου και τα γειτονικά χωριά της επαρχίας. Ήραπέτρας κατά τις ομαδικές εκτελέσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 1943. Τις εκτελέσεις αυτές έκαναν οι Γερμανοί για την ήττα τους στη Μάχη της Σύμης (12—9—1943) με τους άντάρτες. Στο φύλλο 37 της 14—9—1979 έχουμε δημοσιεύσει ονομαστική κατάσταση των νεκρών της 14ης Σεπτεμβρίου. *Άγιος Βασίλειος 30

Άμιρά 119
 Άνω Βιάννος 2
 Άρθη 1
 Βαχός 23
 Κεφαλοβρύσι 35
 Κρεββάτας 21
 Πεύκος 18
 Συκολόγος 1
 Σύμη 24
 Έπ. Ήραπέτρας
 Μάλλες 8
 Παρσάς 7
 Γδάρια 36
 Μύρτος 18
 Μουριές 10
 Μύθοι 3

*Άνω Βιάννος 33
 Βαχός 1
 Καλάμι 10
 Κάτω Βιάννος 4
 Κάτω Σύμη 8
 Κεφαλοβρύσι 11
 Μουριές 4
 Μύρτος 4
 Πεύκος 10
 Ρίζα 3
 Συκολόγος 10
 Χόνδρος 3

Γ' "Αλλα θύματα της περιόδου 1940-44"

Δημοσιεύουμε σήμερα ονομαστική κατάσταση των κατοίκων της επαρχίας Βιάννου που σκοτώθηκαν από την αρχή του πολέμου (1940) μέχρι το διώξιμο των Γερμανών (1944) και από τόν που χάθηκαν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως κ.ά. στο ίδιο διάστημα.

ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

1. Χαράλ. Παπαδάκης
2. Χαρίδ. Κονσολάκης

ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

1. Κων. Ι. Άθουσακής
2. Πολύμν. σύζ. Ι. Άθουσακής
3. Νικολ. Ε. Βερβελάκης
4. Γρηγ. Ν. Ήγουμενίδης
5. Χριστ. Ε. Θεοδοσάκης
6. Μύρων Κονδυλάκης
7. Νικ. Ε. Κοντονασάκης
8. Μιχ. Δ. Κυριακάκης
9. Έμμ. Δ. Νεραντζάκης
10. Νικ. Χ. Πετράκης
11. Χαρ. Πετράκης
12. Χριστ. Δ. Πετράκης
13. Χαράλ. Ραπτάκης
14. *Άλλξ. Ραπτόπουλος
15. Γεώρ. Σπυριδογιαννάκης
16. Ίωάν. Γ. Τρουλάκης

ΚΑΤΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

1. Δημ. Ι. Άγγουράκης
2. Ζαχαρ. Άρ. Άγγουράκης
3. Χαράλ. Βασιλικογιαννάκης

4. Έλευθ. Μ. Δουλγεράκης
5. Γεώργιος Μανδαλάκης
6. Εύαγγ. Μανδαλάκης
7. Άριστ. Γ. Παπαδάκης
8. Νικολ. Γ. Παπαδάκης
9. Δημ. Δρ. Προνάκης
10. Ίωάν. Δρ. Προνάκης
11. Έμμαν. Γρ. Σταματουλάκης
12. Ίωάν. Χ. Τζαναόκης

ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΙ

1. Γεώργ. Μ. Βαρδάκης
2. Ίωάν. Γ. Βασιλάκης
3. Νικ. Γ. Κικιάκης

ΚΡΕΒΒΑΤΑΣ

1. Έμμ. Π. Άγγελάκης
2. Ίωάν. Μ. Άγγελάκης
3. Μιχ. Κ. Άγγελάκης
4. Γεώργ. Ι. Δημητρογιαννάκης
5. Νικ. Ι. Δημητρογιαννάκης

ΠΕΥΚΟΣ

1. Έμμαν. Ι. Βασιλάκης
2. Γεώργιος Χ. Παπαδημητράπουλος
3. Χαριδημος Γ. Παπαδημητράπουλος

ΣΥΚΟΛΟΓΟΣ

1. Έμμαν. Άγαπουλάκης
2. Έμμαν. Γιανναδάκης
3. Μιχ. Δρακάκης

ΧΟΝΔΡΟΣ

- Βασ. Ι. Βασιλάκης
- Έμμαν. Πολ. Βασιλάκης
- Έμμαν. Μιχ. Γιαμαλάκης
- Άπόστ. Κ. Κασαπάκης
- Αϊκατ. Μανετάκη
- Γεώργ. Ι. Μαυρογιαννάκης

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

Τά χωριά της επαρχίας Βιάννου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1

— Μωρέ, ήπρεσε μέσα και πρεπό είναι να το δγάλουμε. Είντα θά γενεί ο ουρανός χωρίς φεγγάρι. Φέρετε κατσούρες, τσιγκέλια, να το άνεσούρομε. Ρίξανε τά τσιγκέλια μέσα στή στέρνα δεμένα με σκονί, τά τσιγκέλια μπερδεσαν σε μία ρίζα. Σύρσανε όλοι μαζί με δύναμη, ήσπασε ή ρίζα και βρεθήκανε όλοι μαζί ανάσκελα στήν πεζούλα δίπλα στή στέρνα. Είδανε τό φεγγάρι σταν ουρανό και είπανε: — Ζοριστήκαμε μωρέ, αλλά τό δγάλουμε.

Άφελής θρύλος, πού συνδέεται και με τό σπάρσιμο του άλατιού και άποσκοπει στο να πειράξει άθώα τούς άγνούς, τούς περήφανους, τούς έξυπνους Βαχουδιανούς και δέν έχει καμιά σχέση με τήν πραγματικότητα.

Έπί τουρκοκρατίας, είχε πολλούς και κακούς Τούρκους. Τό Χάνιαλη, τόν Άρμαντάνη, τόν Κόκα, τόν Περίχιαλη, Καπετάνιος τόν Έπανάσταση του 1866 ήτανε ο καπετάν Γιάνης Σταυρακάκης. Κι ο γιός του Νικολ. Σταυρακάκης ήτανε πολέμαρχος στήν τελευταία έπανάσταση κι έπαιρνε σύνταξη από τό κράτος σαν παλιός πολεμιστής.

Ό Βαχός όπως και τάλλα χωριά της επαρχίας Βιάννου, δοκιμάστηκε άγρια κατά τή διάρκεια της έχθρικής κατοχής (1941 — 1944). Καταφύγιο πολλών πατριωτών πού καταδιώκονταν από τούς δημίους του Χίτλερ, πρόσφερε πολλά και υπέφερε πολλά στο συμμαχικό άγώνα, στήν ιδέα της έλευθερίας. Της φοβερές μέρες του Σεπτεμβρίου του 1943 με τά τή φονική μάχη της Σύμης μεταξύ Έλλήνων πατριωτών και γερμανικού λόχου, λεηλατήθηκε άγρια από τόν έχθρο και πρόσφερε θυσία στο θάομ της έλευθερίας 23 διαλεκτούς πατριώτες, πού τουφεκίστηκαν εκεί στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 από τις όρδες του Χίτλερ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Βρέθηκε μία μαρμαρίνη πλα

κα, με παλιά γράμματα, στον Κάτω Βαχό, από ιδιώτη πού έκτιζε. Μάλλον τήν έχει άκάμη ο ίδιος. Στόν Ξερόκαμπο «τό Πυργί» ήτανε φυλάκιο τών Ένετών διγλατόρων, ίσως προφυλακή της Βιγλας (Κέρατο) πού ήτανε τό Κεντρικό Φρούριο. Βίσκονται γύρω του γαστριά, πελεκημένες πέτρες, άγ γεία. Έπίσης γύρω από τόν Άγιο Μάρκο βίσκονται πελεκητές πέτρες σπασμένα πηλίνα άγγεία, παλιοί τοίχοι.

Άν γίνον άνασκαφές, κάτι μπορεί να βγει.

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΧΩΡΙΟ

Τό σημερινό χωριό είναι χωρισμένο σε δύο συνοικισμούς. Στόν Άπάνω Βαχό και στόν Κάτω Βαχό. Είναι χτισμένο στήν πλαγιά κυματιστών άνασθμισέων τών νότιων προδούνων της Δίκτης. Προς Β, του χωριού ή Αίγιτρια, του Πλυτίου, τά Μετατούλια, τό Σπαρτονερό Ύψώματα γεμάτα ψωμοχώρφα και βοσκότοπους πού άνεβαίνουν ψηλά μέχρι τόν Όμαλό, τόν Άφέντη. Δυτικά του χωριού, ή πλούσια περιοχή του Δάρτου με έλιές και περιδόλια. Ό Μουλιδάς κορή γεμάτη βοσκότοπους, γεμάτη λαγούς και πέρδικες.

Άνατολικά του χωριού τό Σελί, τ' άργουλιδιά.

Άλλά ο πλούτος του Βαχού είναι οπτικά προς τή θάλασσα. Περνούμε ένα καλοφτιαγμένο άγροτικό δρόμο και πάμε στο «Σπατάκια», τήν Κεφαλά, τό Άστιβιδερό, τό Μπουμπουλί γεμάτο πεύκα, λαγούς και πέρδικες και φτάνουμε στήν Κέντρα. Η Κέντρα είναι πανέμορφη περιοχή, γεμάτη έλιές, περιδόλια, με πρώιμα κηπευτικά, μπανάνες, τά πάντα

Στήν πιό κεντρική θέση, στο στραυροδρόμο προς τή Βιάννο, τόν Κερατόκαμπο και τήν Άρθη, βίσκεται ή έκκλησία του Προφήτη Ήλία. Παλιά, άγνωστο πότε κτίστηκε. Παλιό μοναστήρι με πολλούς καλογέρους. Ό τελευταίος, λένε οί παλιότεροι, ήτανε ο Ίωακειμ. Άκόμη φαίνονται γύρω

τά κελιά, τ' άλώνια, πολλά έρειπωμένα κτίσματα. Γίνεται ωραίο πανηγύρι τό καλοκαίρι, έρχεται κόσμος πολύς άπ' όλη τήν επαρχία. Παλιά ξωμύσανε όλοι στα γύρω περιδόλια, στα μετοχάκια. Ό Πέτρος ο Θεοδοσάκης από τήν Πλάκα, έκανε καφενεδάκι. Ποιός δε θυμάται τις όμορφοκοπέλες του, τή Γεωργία, τή Σοφία; *Έπαιζε τή λύρα ο Πέτρος κι αντίλαλούσαν τά φαράγγια, κι οί πεζούλες τις όμορφες κοντυλιές και τά τραγούδια τών γλεντζέ

δων. Δίπλα κι ο Κασσανιώτης, με ένα τσουρμπο γιούς κι όμορφουγατέρες, κερνούσανε καλοσύνη και χαμόγελο όλους τούς περαστικούς, μαζί με τόν άχριστό καφέ, τή δυνατή μουρναρική και τό δροσερό νερό άπ' τό Φαράγγι.

Άνηφορίζομε από τόν Προφήτη Ήλία και φτάνομε στήν ώραιότερη και πλουσιότερη περιοχή του Βαχού, τόν Ξερόκαμπο. Όμορφος τόπος, γέρνει προς τό πέλαγος, γεμάτος όμορφιές και μυροδιές.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΣΠΑΤΑΛΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Άπό τόν Άνδρέα Άγγελάκη, Γεωπόνο και Πολιτ. Μηχανικό

4ο (τελευταίο)
 ση ύγρών καυσίμων κατά ισχύ ενός ίππου είναι για τά τρακτέρ 0,170 λίτρα DISSEL, για τά βενζινοκίνητα σκαπτικά 0, 250 λίτρα βενζίνης και για τά πετρελαιοκίνητα σκαπτικά 0, 270 λίτρα DISEL και

4) Άπό τή συνολικά καλλιέργουμένη έκταση ποσοστό 80—85οο δηλαδή 2632000 στρέμματα έχουν έμμεση ή άμεση έξυπηρέτηση με τά παρακάτω μηχανήματα.

Αυτά τά στοιχεία μας δείχνουν ότι σ' όλη τήν Κρήτη για κάθε 90 καλλιεργούμενα στρέμματα άπασχολείται ένας γεωργικός έλκυστήρας πού έχει μέση ισχύ 14,24 ίππων. Σε μερικές όμως περιοχές φτάνει ν' αναλογεί ένας γεωργικός έλκυστήρας μέση ισχύος για κάθε 50 ή και λιγότερα καλλιεργούμενα στρέμματα εδάφους. Έπίσης, πολλές από τις ώρες εργασίας των τρακτέρ και σκαπτικών εοδεύονται σε άτομικές μεταφορές και άλλες ύποασχολήσεις. Έτσι κάθε καλλιεργούμενο στρέμμα εδάφους επιβαρύνεται κάθε χρόνο με 10,50 λίτρα DISEL και 4,50 λίτρα βενζίνης μόνο από τήν άμεση ενέργεια πού καταναλώνουν οί γεωργικοί έλκυστήρες πού υπάρχουν σήμερα στήν Κρήτη. Σημειώνεται ότι δεδομένα άλλων χωρών μας δίδουν πολύ μικρότερους αριθμούς στις σχέσεις καλλιεργουμένων εκτάσεων προς αριθμό μηχανημάτων, ίσποδυνάμεις και καταναλώσεις ύγρών καυσίμων. Έάν σ' αυτά τά

στοιχεία προστεθούν και οί ύπόλοιτες μορφές έμμεσης ενέργειας πού άφορούν τήν κατασκευή και συντήρηση των μηχανημάτων ή ένεργειακή σπατάλη αυξάνεται ακόμη περισσότερο. Ένδεικτικά μόνο αναφέρεται ό τι σε ένες χωρες ύπολογίστηνε ότι καταναλώνονται 600 περίπου κιλοβατώρες μόνο για τήν κατασκευή κάθε ίππου ενός βενζινοκινητήρα.

Τά παραπάνω παραδείγματα μας δείχνουν σοβαρές ενεργειακές σπατάλες και χαμηλή άποδοτικότητα της ενέργειας πού εοδεύεται σε διάφορες γεωργικές διαδικασίες. Πολλά τέτοια παραδείγματα θα μπορούσαν ν' αναφερθούν και από άλλες κοινωνικοοικονομικές μας δραστηριότητες. Δέν είναι όμως καθόλου ύπερβολικό αν πούμε ότι κάτι άναλογο συμβαίνει και σ' αυτούς τούς χώρους. Γι' αυτό ή άνάλυση πού έγινε δείχνει καθαρά πώς υπάρχουν τεράστια περιθώρια δουλειάς για να αυξηθούν ή να έπεκταθούν πολλές ενεργει

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Οικόπεδα στον Κερατόκαμπο. Πληροφορίες στο τηλέφωνο (0891) 22225.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο 840 τ.μ. στον οικισμό Άρβης με πρόσσωση στο δημόσιο δρόμο 100 μ. από τή θάλασσα. Πληρ. τηλ. (0895)31404 και (01)6917998 και 3224544.

ακές δραστηριότητες μας, χωρίς να χρειαστεί να καταφύγομε σε πιό πολυδάπανες, δυσκολοχρησιμοποίητες και ριψοκίνδυνες μορφές ενέργειας. Συμπερασματικά, στο χώρο πού κινηθήκαμε θα μπορούσαν να προγραμματιστούν, να μελετηθούν και να γίνον:

- 1) Πρόγραμμα έρευνας για να διερευνηθούν όχι μόνο άμεσες ενεργειακές μορφές αλλά και έμμεσες, πού ο έλεγχος, ο έπηρεασμός και ο προγραμματισμός τους είναι εύκολότερος.
- 2) Προώθηση και έκτέλεση μόνο συλλογικών ή ομαδικών έργων.
- 3) Περιορισμοί στις άτομικές δραστηριότητες, όπως είναι ή μεταφορά νερού σε κλειστούς άγωγούς, ή προμήθεια και χρησιμοποίηση εφοδίων και μηχανημάτων, ή καλλιέργεια του εδάφους και άλλες και, αντίθετα, ύ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΨΥΓΕΙΩΝ ΠΕΥΚΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Διαβάζετε και διαδίδετε τά

« BIANNITIKA NEA »

Είναι ή φωνή της Έπαρχίας, ο κρικός πού συνδέει όλους τούς Βιαννίτες πού βρίσκονται σκορπισμένοι σ' όλη τήν Ελλάδα και τό έξωτερικό.

Η αύξηση της κυκλοφορίας τους και άποστολή της συνδρομής όλων, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τήν προώθηση τών στόχων πού έχουν προγραμματίσει για τό μέλλον.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ
 ΕΜΠΟΡΟΡΑΦΕΙΟ
 «Η ΒΙΑΝΝΟΣ»
 ΕΤΟΙΜΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ
 ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ
 ΡΟΥΜΠΙΕΣΗ 46, Ν. ΚΟΣΜΟΣ — ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ. 9015527 — 9010548

ΜΟΣΧΟΝΑΣ ΟΠΤΙΚΑ
 Άκαδημίας 100 (Πλ. Κάνιγγος)
 Τηλ. 360.7102 — 363.7776
 Γυαλιά όράσεως — Φακοί έπαφής
 Γυαλιά ήλλου
 Ειδικές τιμές για τος Βιαννίτες

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α

ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
κειου Νομάρχη.
Συνεπώς παρέλκει ή δια ίδι-
αιτέρου Διατάγματος καθιέρω-
ση τελέως μνημοσύνου στην
άνωτέρω Κοινότητα επειδή το
μνημόσυνο αυτό μπορεί να τε-
λείται και χωρίς Διάταγμα με
έγκριση του Νομάρχη 'Ηρακλεί-
ου.
"Αλλωστε για την αντίσταση
του Κρητικού Λαού κατά των
Γερμανών κατακτητών καθιερώ-
θηκε με το 663)1970 Β. Διάτα-
γμα, ως δημοσία έορτή για ό-
λοκληρή τη νήσο, ή έπέτειος
της Μάχης της Κρήτης (20—
5—1941) που έορτάζεται κατ'
έτος την πρώτη μετά την 20η

Μαΐου Κυριακή με την έπιβαλ-
λομένη λαμπρότητα και τη συμ-
μετοχή των συντεταγμένων έ-
ξουσιών του Κράτους,
Ο Υπουργός
ΧΡΗΣΤ. ΣΤΡΑΤΟΣ
Σημ. «Β.Ν.»: Ο αριθμός 1280
που αναφέρεται είναι λανθασμέ-
νος. Οι κάτοικοι της επαρχίας
μας που εκτελέστηκαν στις 14—
9—1943 ήταν περίπου τετρακό-
σιοι (400). Δεν αναφερόμαστε
στις εκατοντάδες που χάθηκαν
πριν και μετά τη 14η Σεπτεμ-
βρίου 1943.
ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ φύλλο των Β.Ν.
Πώς γίνονται παρόμοια μνημό-
συνα αλλού.

ΑΣΧΗΜΙΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
να μάς στείλουν στο διάβολο
για το κανιζάντημά μας. Δεν εί-
χε την ψυχραιμία να πάρει, για
τι μάλιστα τα διάβασε τόσο έθο-
ρυβήθη ώστε να τραπέι σε άτα-
κτη φυγή. Θά ήταν ένα σπου-
δαίο ντοκουμέντο και παρακα-
λά αν φιγουράρουν άκόμη και
δέν έχουν σθηστεί από το μνη-
μείο οι ένοχες φράσεις να τις
φωτογραφήσει κάποιος και να
μού τις στείλει χρεώνοντάς με
τά έξοδα.
***

ΟΣΑ διάβασε ό περαστικός ά
ναγωγός μου, δεν είναι δυνατό
παρά να τα διάβασαν και άλλοι
και δή Βιαννίτες άπλοι και υπεύ-
θυνοι, παπάδες, κοινοτάρχες, ά
στυνομικοί, άγροφύλακες υπάλλ-
ηλοι του Νόμου. Και διερωτά-
ται κανένας, τι κάμανε για να
βρούν τους δράστες της άμης
αυτής και κατάπτωσης ένεργεί-
ας; Γιατί αυτά δεν τα γράψανε
ξένοι, δικοί μας είναι οι χείροι
πού μύλωναν, το Μνημείο. Βιαν-
νίτες ή όχι, πρέπει να έντοπι-
στούν, γιατί κι άλλου θ' άφή-
σουν το βρωμερό έπισκεπτήριό
τους. Και όταν άνακαλυφθούν να
τιμωρηθούν όχι με το νόμο της
Πολιτείας, αλλά με το νόμο του
Υίνης. Τέτοιο «Έλληνας» δεν
μάς χρειάζονται, γιατί ντροπιά-
ζουν την θθαγένεια και τ' όνομα
το έλληνικό, σκυλεύοντας τους
νεκρούς που στάθηκαν στο έκτη
λεστικό άπόσπασμα για να ζού-
νε σήμερα έλευθεροί αυτοί.

ΚΑΙ θγαίνει πάλι το έρώτημα:
Δέν είχαν αυτοί που γράψανε
τις άκατονόμαστες αυτές φρά-
σεις ένα πομπό, ένα πατέρα,
ένα θεό, κάποιο συγγενή τέλος
πάντων ένα χωριανό άνάμεσα σε
κείνους που έστεσε στο έκτηλε-
στικό άπόσπασμα ή λύσσα των
Ναζί, όχι γιατί κλέψανε ή λη-
λατήσανε ή άτιμάσανε κανένα,
μά γιατί θέλανε να ζήσουν έλευ-
θεροί, να σεβαστούν τη μνήμη
του; Τόσο άφελλημισμένοι, τό-
σο ξεπλυμένοι από κάθε ιερό
και όσιο κατάντησαν ώστε να ή-
βριζουν με τον πιό χυδαίο τρόπο
και με τα πιό άισχρά λόγια
πού λερώνουν το ανθρώπινο στο-
μα τους υπέρ πίστεως και Πα-
τρίδος πεσόντες συμπατριώτες
των; Άδυνατεί να πιστέψει καν-
ένας πώς υπάρχει τόση πόρω-
ση, στους έπιγόνους εκείνων
πού έδωσαν τη ζωή τους για
την άξιοπρέπεια, την έλευθερία,
τη τιμή της Κρήτης σε καιρούς
μάλιστα που άλλοι λαοί έσκυ-
βαν ταπεινωμένοι κάτω από τη
στυγνή μπότα του άγκυλωτού
σταυρού, Τ' άθροισμα πού έ
γραψαν τ' άνοσια αυτά συνήμα-
τα πρέπει να θρεθούν και να ή-
ποστούν τα έπιχειρήματα άσεβεί-
ας των. Ο Σύλλογος των Βιαν-
νιτών έχει την ευθύνη να κινήσει
τη διαδικασία για την άνακάλυ-
ψη των ιεροσύλων, Τ' άθλιών έρ-
γα, θέλουμε βεργα...
Κωστής Φραγκούλης

Ο Σύλλογος Βιαννιτών 'Ηρακλείου

Ο Σύλλογος Βιαννιτών Ηρα-
κλείου, που χρόνια τώρα σε συ-
νεργασία με τους άλλους συνε-
παρχιώτες προσπαθεί να πάρει
τη θέση που της αξίζει ή θυσία
των εκατοντάδων εθνομαρτύ-
ρων της επαρχίας μας, με την
τέλεση όσο γίνεται πιό έπίση-
μο μνημοσύνου κάθε χρόνο,
με τη διαμόρφωση του χώρου
του Ηρώου, για να δημιουργη-
θει περιβάλλον που να εμπνέει
τό σεβασμό και τό δέος στους
επισκέπτες, ντόπιους και ξέ-
νους, έδωσε στη δημοσιότητα
την παρακάτω ανακοίνωση.

Έφημερίδες του 'Ηρακλείου
και της 'Αθήνας άναφέρθηκαν
τελευταία σε άκατονόμαστες και
προκλητικές, στη μνήμη των νε-
κρών, φράσεις που δρέθηκαν
γραμμένες στο σθηθαίο μά και
στη στήλη του 'Ηρώου της 'Ε-
παρχίας Βιάννου.
Ο Σύλλογος Βιαννιτών που
μένουν στο 'Ηράκλειο, εκφράζει
για μία άκόμη φορά την έντονη
διαμαρτυρία του για την προ-
σβολή που γίνεται στη μνήμη
των 'Εθνομαρτύρων της επαρχί-
ας μας. Και άλλοτε με σχετική
άνακοίνωση — διαμαρτυρία του
κάλεσε τις 'Αρχές να πάρουν με
τρα για την πρόληψη τέτοιων
άσχημιών.
Έπανερχεται και σήμερα και
άπαιτεί με τον πιό κατηγορη-
ματικό τρόπο την άνακάλυψη
και παραδειγματική τιμωρία

των ανθρωπόμορφων τεράτων
που προβαίνουν σε παρόμοιες
πράξεις.
Πέρα όμως από όλα αυτά, ή
έξοργιστική αυτή πράξη έχει
την έξήγησή της.
Πέρασαν 36 χρόνια από τό-
τε που ό τόπος μας άπαλλάχτη-
κε από την παρουσία των φασι-
στικών χιτλερικών στρατευμάτων
πού αίματοκύλησαν την επαρχία
μας.
Στα 36 αυτά χρόνια δεν μπό-
ρεσαν οι υπεύθυνοι κρατικοί πα-
ράγοντες της Χώρας μας να έν-
νοήσουν πώς χωρίς την θυσία
των υπερτετρακοσίων Βιαννιτών
των εκατοντάδων χιλιάδων σ' ό-
λη την 'Ελλάδα και των εκατομ-
μυρίων της Εύρώπης, δεν θά
μπορούσαν να 'ναι λεύτεροι και
κυβερνήτες του τόπου αυτού.
Δέν μπόρεσαν να έννοήσουν τό
χρέος τους προς τους νεκρούς
αυτούς, για τη διαμόρφωση έ-
νός χώρου στη μνήμη τους. Χώ-
ρου που να εμπνέει με την έπι-
βλητικότητα του τό σεβασμό
και τό δέος σ' αυτούς που θά
εισέρχεται σ' αυτόν.
Χρειάστηκε ή ζητιανιά μιας έ-
ρανικής έπιτροπής Βιαννιτών,
ζητιανιά στις χήρες, τα όρφανά
της επαρχίας και σε διάφορους
Όργανισμούς για να σπηθεί ένα
'Ηρώο άντάξιο της θυσίας των
νεκρών της περιοχής.
Χρόνια τώρα παλεύει για τη
διαμόρφωση του χώρου, μά κα-

Συνεχίζεται από τον Τύπο ή
προβολή των προβλημάτων της
επαρχίας μας, ύστερ' από την
έκθεση των αγροτικών προΐόν-
των που έγινε στην 'Αρθη. Έ-
τσι:
Ο «Ριζοσπάστης» στις 22
Αυγούστου παραθέτει χαρακτη-
ριστικά εκτενή αποσπάσματα
από την ομιλία του προέδρου
του Συνόμου 'Αρθης και κλεί-
νει τό κείμενό του με άπόσπα-
σμα από τό ρεπορτάζ των Β.Ν.
σχετικό με την απουσία του
κράτους από την επαρχία.
Η «Έλευθεροτυπία» στις 26
Αυγούστου παραθέτει χάρτη
της επαρχίας και φωτογραφία
της ηθοποιού Ρίκας Διαλυνά
σε μπανάνοκηπο. Μεταξύ άλ-
λων γράφει:

Άπό αυτόν τον τόπο, που
οι ντόπιοι αξιοποιούν με τον μό-
χο τους, παράγουν μοναδικής
γευστικότητας φρούτα και λαχα-
νικά όλο τό χρόνο, οι άρμόδι-
οι κρατικοί παράγοντες άπέ-
στρεψαν τό βλέμμα των λησμέ-
νησαν και έδειξαν ένδιαφέρον
γι' άλλο.
Έτσι, μεγάλες εκτάσεις που
θά μπορούσαν να γίνουν πηγή
ζωής και πλούτου για τον λαό
μας μένουν άνεκμετάλλευτες. Τό
παραγωγικό χόμα της περιοχής
τά νερά που έδω δεν λείπουν,
στά χέρια άβοήθητων άκρίτων,
δέν άποδίδουν αυτό που πρέπει.
'Η παραγωγή κηπευτικών, που
με κόπο έπιτυγχάνεται δέν προ-
ωθείται στις άγορές έλλειψει
δρόμων.
Έτσι οι κάτοικοι της περιο-
χής αυτής που πολλά θά μπο-
ρούσαν να προσφέρουν στην έλ-
ληνική οικονομία, άκολουθούν
τό παράδειγμα άλλων άγονων
περιοχών: Παίρνουν τό δρόμο
για τις πόλεις και τα άστικά
κέντρα.
«Συχνά μιλάνε για άνάπτυξη
της γεωργικής παραγωγής, του
τουρισμού. Μιλάνε όμοια για άλ-
λες περιοχές. 'Η προκισμένη
περιοχή της 'Αρθης, για λίγα
χιλιόμετρα δρόμων, για κά-
ποιο στοιχειώδες άρδευτικό δικ-
τυο, καταδικάζεται στη μιζέ-
ρια και την υπανάπτυξη».
Προφανώς οι άρμόδιοι στα
σχέδια τους και στο χάρτη ά-

νάπτυξης, έξεχασαν την 'Αρθη.
"Η όχι;
Τό υπουργείο Γεωργίας α-
παντά για τό παραπάνω κείμενο
στην «Έλευθεροτυπία» με τά
παρακάτω που δημοσιεύονται
στην ίδια εφημερίδα την 1η Σε-
πτεμβρίου.
ΓΕΩΤΡΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΑΡΒΗ
«Κύριε Διευθυντά
Σέ άπάντηση δημοσιεύματος
της εφημερίδας σας της 26.8.80
σχετικά με την γεωργική άξιο-
ποίηση της περιοχής 'Αρθης έ-
παρχίας Βιάννου, έπιθυμούμε να
σάς πληροφορήσουμε τά έξής:
1. Για την άρδευση της πε-
ριοχής έχει παραχωρηθεί από
την 'Υπηρεσία 'Εγγείων Βελτι-
ώσεων του ύπουργείου μας μία
έρευνητική γεώτρηση προς έκμε-
τάλλευση στο Συνεταιρισμό 'Αρ-
θης. Παράλληλα έχει προγραμ-
ματιστεί να γίνουν άλλες δύο
γεωτρήσεις για λογαριασμό
του ίδιου Συνεταιρισμού με έπι-
δότηση της όλης δαπάνης σε

ποσοστό 65ο) (για τό ύπόλοι-
πο ποσό θά δοθούν δάνεια από
την ΑΤΕ).
2. Για τη διευκόλυνση της
μεταφοράς των παραγομένων
στην περιοχή προϊόντων θά βελ-
τιωθεί ό δρόμος 'Αμρά — 'Αρ-
θης.
Για τον σκοπό αυτό χορηγή-
θηκε πίστωση 4.000.000 δρχ. ά-
πό την συνολική πίστωση των
28.000.000 δρχ. για τό έτος
1980
3. Για την προβολή των ά-
γροτικών προϊόντων της περιο-
χής έγινε στις 27.7.80 με πρω-
τοβουλία του Συνεταιρισμού
'Αρθης, έκθεση άγροτικών προ-
ϊόντων την όργάνωση της όποι-
ας είχε αναλάβει έξ όλοκληρου
ή Δ)σης Γεωργίας.
4. Για την άνάπτυξη της καλ-
λ έργειας κηπευτικών, προωθεί-
ται ή κατασκευή θερμοκηπίων
στά πλαίσια του σχετικού προ-
γράμματος που χρηματοδοτεί-
ται από την Διεθνή Τράπεζα.
Μέσα στην τριετία 1978 — 80
κατασκευάσθηκαν σύγχρονα θερ-

μοκήτσια σε συνολική έκταση
340 στρέμ. Για τό σκοπό αυτό
διατέθηκαν συνολικά 76.000.
000 δρχ.
Τέλος χορηγήθηκε πίστωση
300.000 για την άντικατάστα-
ση του έξωτερικού δικτύου ή
δρεύσεως του συναικισμού 'Αρ-
θης.
Άπό τό ύπουργείο Γεωργί-
ας
ΤΑ «ΝΕΑ» γράφουν στις 3
Σεπτεμβρίου με τίτλο: «Όταν
ξεχνούνται ιστορία και θυσίες:
Η Βιάννος αργοπεθαίνει». Ο αν-
ταποκρίτης τους κ. Νίκος Βιδά-
κης, που τακτικά επισκέπτεται
την επαρχία μας, με αρκετά εκ-
τεταμένο ρεπορτάζ και συνεν-
τεύξεις με πολλούς Βιαννίτες
παραγωγούς μά και υπεύθυνους
εκπροσώπους της επαρχίας,
προέδρους Κοινοτήτων, συλλο-
γων κ.ά. αναφέρεται σε όλα τά
προβλήματα στο σύνολο της ε-
παρχίας, έργα υποδομής, δρό-
μους, άρδευτικά έργα, ύδρευση,
δίκτυο ΔΕΗ, καλλιέργειες, διδα-
κτηριακό, με χαρακτηριστική
φωτογραφία του σχολείου της
Βιάννου που κτίστηκε επί Τουρ-
κοκρατίας (όπως τό αναφέρουν
τά ΝΕΑ).

Πιστεύουμε πως κι άλλες εφη-
μερίδες αναφέρθηκαν αυτές τις
μέρες στην επαρχία, μά που δέν
υπέψαν στην αντίληψη μας.
Ευχαριστούμε τους συνεπαρχί-
ωτες κ.κ. Σπυριδογιαννάκη και
Παπααστοράκη που μάς κρά-
τησαν ενήμερους για τά παρα-
πάνω δημοσιεύματα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΛΕΣΕΩΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Στις 14 του Σεπτεμβρίου 1980 ήμέρα Κυριακή
και ώρα 10.30 π.μ. θά γίνει 'Αρχιερατικό Μνη-
μόσυνο στο 'Ηρώο που βρίσκεται στη θέση «Σε-
λί» περιφέρειας της Κοινότητας 'Αμρά, για τους
360 περίπου κατοίκους της 'Επαρχίας Βιάννου
και των γειτονικών χωριών της 'Επαρχίας 'Ερ-
ραπέτρας που έκτελέστηκαν στις 14 του Σεπτε-
μβρη 1943 από τά Γερμανικά στρατεύματα κατο-
χής, μά και για όλους τους άλλους που θυσιά-
στηκαν στο διάστημα της Γερμανοϊταλικής και-
χής.

Όρα 10.30. Τέλεση μνημοσύνου στο 'Η-
ρώο. Ομιλία από τον κ. Γρηγόριο Παπααστο-
ράκη δικηγόρο. Προσκλητήριο νεκρών. Σιγή έ-
νός λεπτού. Ύμνος της Βιάννου από χορωδία
σχολείου. Άπαγγελίες πατριωτικών ποιημάτων.
Προσευχή από την Φιλαρμονική του Δήμου 'Η-
ρακλείου. Κατάθεση στεφάνων μπροστά στο 'Η-
ράκλειο. Κατάθεση στεφάνων μπροστά στο 'Η-
ράκλειο, από τις Πολιτικές, Στρατιωτικές και 'Αστυ-
νομικές 'Αρχές και εκπροσώπους των άναγνω-
ρισμένων όργανώσεων. Άγνιπροσωπεία διασωθέ-
ντων από την έκτέλεση.

Τέλος μνημοσύνου με την άνάκρουση του
'Εθνικού Ύμνου από τη Φιλαρμονική του Δή-
μου 'Ηρακλείου. Διανομή κολύβων και άρτιδι-
ων. Δεξίωση προσκεκλημένων 'Αρχών.
Στην εκδήλωση παρακαλούνται να παρευ-
θούν ό κ. Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ό κ. Πρό-
εδρος της Κυβερνήσεως, Έκκλησιαστικές, Πολι-
τικές, Διοικητικές και Στρατιωτικές 'Αρχές της
Κρήτης, οι συγγενείς των θυμάτων, όλοι οι συ-
νεπαρχιώτες όπου κι άν βρίσκονται — χωρίς ή-
διαίτερες προσκλήσεις — και καθένας που τιμά
τη μνήμη των νεκρών μας και μπορεί να παρευ-
ρθεεί.
Έπιμελητές για τό συντονισμό της άνωτέ-
ρω εκδήλώσεως όρίζονται οι κ.κ. Μανώλης Πα-
παγιάννης, Μανώλης Καρακωνταντάκης και οι
κοινοτικοί σύμβουλοι 'Αμρά.
Ο Πρόεδρος της Συντονιστικής 'Επιτροπής:
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ
Πρόεδρος Κοινότητας 'Αμρά

ΜΠΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟ ΧΡΟΝΟ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες
και να κρατήσουμε την έφημε-
ρίδα της επαρχίας Βιάννου πο-
λύ ψηλά, ώστε να ξεχωρίζει ά-
νάμεσα στις επαρχιακές έφημε-
ρίδες, Έπιθυμία μας θά ήταν
να τη μεγαλώσουμε σε έκταση
ή να πυκνώσουμε την έκδοσή
της, αλλά στο θέμα αυτό συναν-
τούμε δυστυχώς, για την ώρα
τουλάχιστο, μεγάλα έμπόδια
(οικονομικά, ύλης, χρόνου κ.ά.)
"Αν όμως με τη συμπαράστα-
ση των συνεπαρχιωτών μας,
υποθέσουμε να τά ξεπεράσου-
με, θά προσπαθήσουμε να πρα-
γματοποιήσουμε και τό στόχο
αυτό, που είναι έπιθυμία και
πολλών άναγνωστών μας.
Κ. Σ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΚΡΗΤΩΝ
«ΜΑΔΑΡΕΣ»
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
Στό νέο Δημοτικό Συμβούλιο
του Σωματείου Μαδάρες έκλήθη
καν οι:
Πρόεδρος: Γρυσμολάκης
'Εμμανουήλ
"Αντιπρόεδρος: Τσαγκαρά-
κης 'Ιωάννης
Γεν. Γραμματέας: Μαυρου-
δή Φρατζέσκα
Ταμίας: Μαρουσάκης 'Ιω-
άννης
"Εφορος: Πιτροπάκη Μαρία
Μέλη: Ζαχαράκης 'Εμμα-
νούηλ

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

☆ **Συνέχεια** από τη σελίδα 3
Γεώργ. Νικ. Τζανάκης
Γεώργιος Ι. Χερσονησιώτης
Διομήδης Ι. Χερσονησιώτης
Τά παραπάνω όνόματα μάς έ-
στειλαν οι Κοινότητες. "Αν υπά-
ρουν και άλλα περιμένουμε σχε-
τική ένήμερωση.